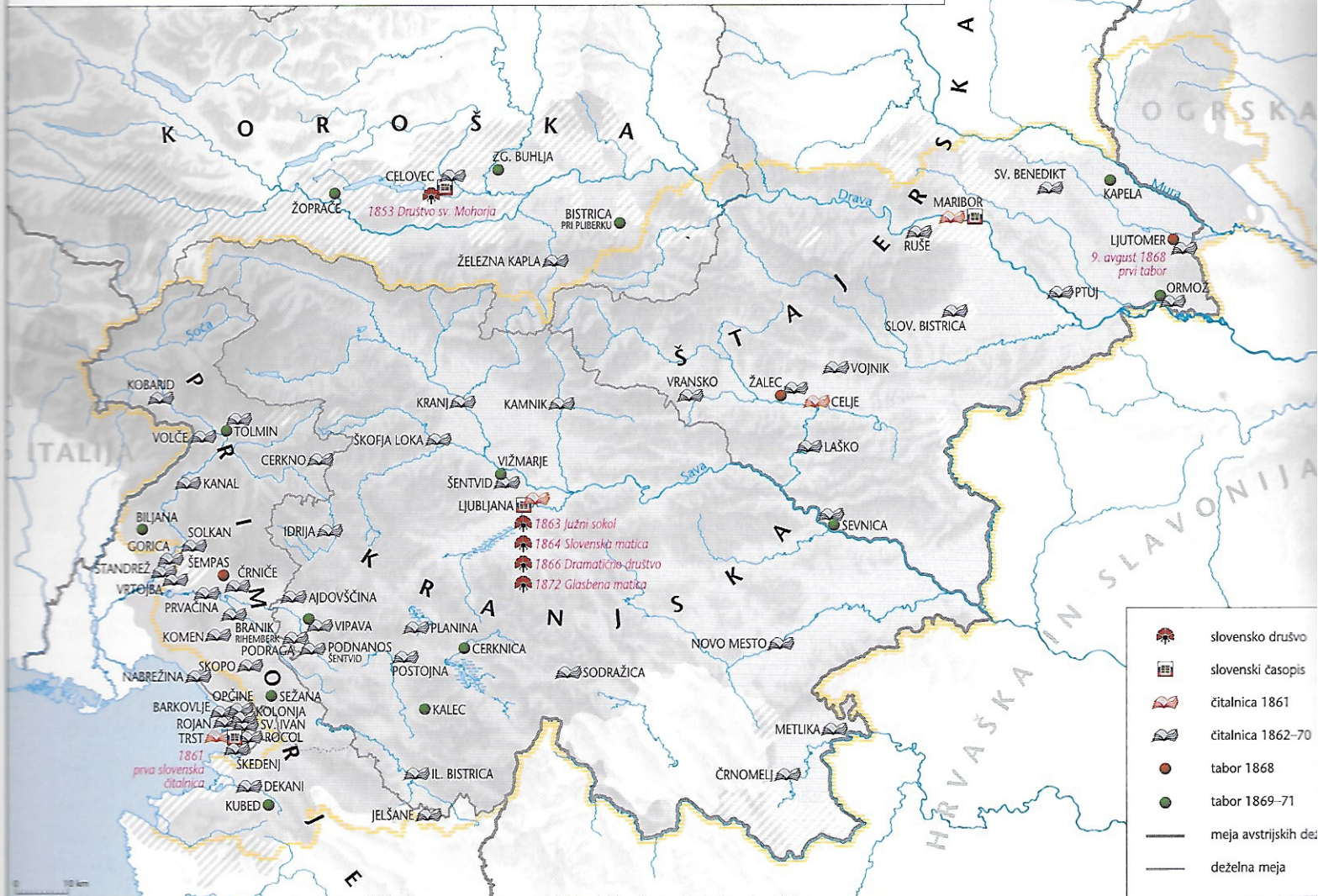

SLOVENSKE ČITALNICE, TABORI IN KULTURNA DRUŠTVA NA ZAČETKU USTAVNE DOBE

V letu 1848 rojena društva in ideje so po porazu revolucije zamrli. V času neoabsolutizma je bila največja pridobitev ustanovitev Družbe sv. Mohorja, ki kot cerkvena ustanova ni bila deležna takšnih omejitev kot druga društva. Kulturna društva so vzcvetela s prihodom ustavne dobe, najprej v čitalnicah, nato pa v društvih z zahtevnejšim programom. Slovenska matica je nastala po zgledu matic drugih slovanskih narodov in si za cilj zadala izdajanje odličnih leposlovnih in znanstvenih del. Dramatično društvo je začelo prirejati slovenske gledališke predstave, skrbelo za izdajo gledaliških del v slovenskem jeziku in se v perspektivi spogledovalo z ustanovitvijo poklicnega slovenskega gledališča. Enake naloge, le da na glasbenem področju, si je zadala Glasbena matica. Predstave kulturnih društev so obiskovali predvsem višji in srednji sloji, medtem ko so bili dokaz rastoče narodne zavesti med širšimi krogi prebivalstva tabori. Več čitalnic in taborov je bilo v deželah, kjer so se čutili Slovenci bolj narodno ogrožene, na Štajerskem, Koroškem, Goriškem in Tržaškem, relativno manj pa v najbolj slovenski deželi, na Kranjskem.

NARODNE ŠOLSKE ORGANIZACIJE PRED 1. SVETOVNO VOJNO

